

Voorstel voor de raad

Datum raadsvergadering : 11 juli 2024
Agendapuntnummer :
Portefeuillehouder : Mark Turksma

Aan de gemeenteraad

Onderwerp

Vaststellen financiële bijdrage huisvesting taalschool nieuwkomers

Wij willen

1. Een sterke onderwijsvoorziening voor kwalitatief goed onderwijs aan nieuwkomers in het primair en voortgezet onderwijs van De Wolden.

Wij besluiten

1. Een bedrag van €49.000,- beschikbaar te stellen ter dekking van de huisvestingslasten voor een periode van 4 jaar (3 schooljaren) voor een regionale onderwijsvoorziening voor nieuwkomers van 6 – 19 jaar voor de regio Meppel, Staphorst, Westerveld en De Wolden.
2. De huurlasten te dekken uit de bestemmingsreserve nieuwkomers.
3. In te stemmen met de verwerking van de bijgevoegde Begrotingswijziging nummer 11.

Want

1. *Taalschool draagt bij aan kwalitatief goed onderwijs*
Het bieden van voldoende onderwijsplaatsen aan anderstalige kinderen is een zorgplicht van de gemeente. Eerder is de ambitie geuit om thuisnabij onderwijs te bieden aan nieuwkomers binnen onze gemeentegrenzen. Echter, vanwege de beperkte omvang van de groep nieuwkomers en de benodigde extra zorg en expertise, is gebleken dat het onderwijs in De Wolden dit niet zelfstandig kan organiseren. Een regionale onderwijsvoorziening is daarom gewenst. Nieuwkomerskinderen uit onze gemeente zijn momenteel georiënteerd op het aanbod in Hoogeveen en Meppel
2. *Een taalschool voorkomt segregatie*
Door het nieuwkomersonderwijs te concentreren op één locatie, los van reguliere scholen, wordt voorkomen dat leerlingen na het afronden van het NKO doorstromen naar dezelfde reguliere school. Dit zou segregatie kunnen bevorderen. In plaats daarvan kunnen zij doorstromen naar verschillende reguliere scholen, wat integratie bevordert.
3. *Een regionale aanpak is toekomstbestendig en sluit aan bij de huidige werkwijze*
De samenwerking met omliggende gemeenten en het onderwijs wordt voortgezet en uitgebreid. Dit zorgt voor een kwalitatief goed en flexibel onderwijsaanbod, ongeacht fluctuaties in de instroom van nieuwkomers. Een regionale taalschool biedt ook de mogelijkheid om specifieke expertise en ondersteuning voor anderstalige kinderen te bundelen en beschikbaar te stellen voor het reguliere onderwijs.

4. *Onderwijshuisvesting in Meppel is geschikt en beschikbaar*
Gemeente Meppel heeft een geschikte locatie beschikbaar per 1 augustus 2024 aan De Werkhorst 36-40. Dit gebouw, met een bestaande onderwijsfunctie, biedt voldoende capaciteit voor de verwachte groei van het nieuwkomersonderwijs.
5. *Huisvestingslasten worden gezamenlijk gedragen*
De huisvestingslasten worden naar rato van het aantal leerlingen verdeeld over de betrokken gemeenten. De exploitatielasten worden door de schoolbesturen gedragen. Gezien de directe relatie tussen de behoefte aan een Taalschool en de opvang van vluchtelingen in De Wolden, wordt voorgesteld deze lasten te dekken uit de bestemmingsreserve ontheemden.

Maar

1. *Taalschool idealiter niet of minder nodig*
In de meest ideale situatie is een zelfstandige taalschool niet nodig, omdat kinderen een passend onderwijsaanbod krijgen op een reguliere school. De praktijk leert echter dat dit nog niet mogelijk is. In het reguliere onderwijs is nog onvoldoende expertise aanwezig om deze specifieke doelgroep goed te begeleiden. Om die reden wordt de periode van 3 jaar benut om in te zetten op brede expertisedeling en wordt onderzocht in hoeverre de taalschool als zelfstandige voorziening op den duur kan worden afgeschaald.
2. *Geen aanvullende bekostiging van het Rijk*
De gemeente heeft een zorgplicht voor het bieden van voldoende onderwijsplekken aan nieuwkomerskinderen. Het inrichten van een zelfstandige voorziening is echter een keuze. Om die reden is geen sprake van aanvullende bekostiging vanuit het Rijk.
3. *Leerlingenvervoer*
Nieuwkomers zijn veelal afhankelijk van leerlingenvervoer. We hebben binnen de bestaande begroting kosten voor leerlingenvervoer opgenomen. Dit is een opneindekking. In de praktijk zal moeten blijken hoe het vervoer voor deze doelgroep gaat lopen en wat daarvan de kosten zijn. Wanneer er extra kosten worden gemaakt voor leerlingenvervoer van nieuwkomers komen we in de decemberbijstelling met een aanvullend voorstel om deze kosten te dekken uit de bestemmingsreserve ontheemden.

Achtergrond

Ook nieuwkomerskinderen hebben recht op onderwijs. Vaak spreken zij geen Nederlands als zij met school starten. Er zijn verschillende mogelijkheden om deze groep leerlingen onderwijs te bieden. Een mogelijkheid is om kinderen meteen op reguliere scholen te laten instromen. Dit is voor de betreffende scholen een (te) grote opgave. Daarom wordt er vaak gekozen om kinderen eerst een jaar naar een nieuwkomersklas te laten gaan. Daar wordt veel aandacht besteed aan de Nederlandse taal. Daarna stromen kinderen alsnog in het reguliere onderwijs in, waar het nog 4-5 jaar duurt voordat zij op hetzelfde taalniveau zitten als hun klasgenoten.

In de gemeente Meppel wordt al lange tijd onderwijs voor nieuwkomers in het primair onderwijs (6-12 jaar) georganiseerd in de vorm van speciale nieuwkomersklassen. In deze klassen zaten vooral leerlingen uit Meppel, De Wolden en een enkeling uit andere gemeenten, zoals Staphorst, Steenwijk en Westerveld. In de loop van 2022 is daarnaast het onderwijs aan Oekraïense vluchtelingen opgezet, waaronder een tijdelijke onderwijsvoorziening voor het voortgezet onderwijs (12-19 jaar). Inmiddels wordt zowel in het nieuwkomersonderwijs voor primair onderwijs als voortgezet onderwijs lesgegeven aan nieuwkomers van allerlei nationaliteiten. De afdeling voor het voortgezet onderwijs wordt een officieel ISK, een internationale schakelklas. Voor dit onderwijs was gemeente Meppel en de omliggende gemeenten tot voor kort afhankelijk van de ISK's in Hoogeveen en Zwolle.

Zowel in Meppel als in omliggende gemeenten wordt het nieuwkomersonderwijs met grote uitdagingen geconfronteerd. Het onderwijs is versnipperd over meerdere locaties, het is moeilijk om voldoende personeel te vinden en in het reguliere onderwijs is de benodigde expertise voor deze specifieke doelgroep, ook wanneer zij klaar zijn met het nieuwkomersonderwijs, vaak nog onvoldoende aanwezig. Gemeenten en schoolbesturen in de regio Meppel werken daarom samen om het nieuwkomersonderwijs vorm te geven.

De schoolbesturen van Promes en VOMEIO hebben in de zomer van 2023 een visiedocument opgesteld voor het inrichten van een Taalschool voor de regio Meppel. Daarin wordt voorgesteld om alle onderwijs aan nieuwkomers in het primair en voortgezet onderwijs te concentreren op één locatie. Door meer volume te creëren kan een stabiele, sterke onderwijsorganisatie worden neergezet en ontstaat een breed expertisecentrum voor onderwijs aan anderstalige kinderen. Dit draagt bij aan de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs, creëert het een aantrekkelijke werkplek voor de schaarse NT2-docenten (Nederlands als tweede taal-docenten), verbetert de doorstroom naar reguliere scholen en voorkomt segregatie.

De financiële gevolgen zijn

De financiële middelen worden niet rechtstreeks aan het onderwijs overgemaakt maar dit zal gebeuren op basis van een samenwerkingsconvenant welke op dit moment uitgewerkt wordt.

Er wordt rekening gehouden met een jaarlijkse indexatie van de huurprijs van 2%, voor het eerst per 1 augustus 2025.

Gemeente Meppel gaat de huurovereenkomst aan met de eigenaar van het pand aan de Werkhorst 36-40 te Meppel. De huurlasten worden gezamenlijk gedragen door de deelnemende gemeenten. De exploitatielasten worden in rekening gebracht bij de uitvoerende schoolbesturen. De lasten betreffen een periode voor de schooljaren 2024-2025, 2025-2026 en 2026-2027. De huurlasten voor De Wolden zijn als volgt opgebouwd:

2024:

Bijdrage: €2 0.000

Bestaande uit: € 5000 huurlast vanaf 1 augustus 2024 en € 15.000 eenmalige investering.

2025:

Bijdrage: € 11.000

2026:

Bijdrage: € 11.000

2027:

Bijdrage: € 7000 voor de periode januari t/m juli 2027.

Het totaalbedrag bedraagt € 49.000. De kosten voor deze huisvesting kunnen worden gedekt uit de bestemmingsreserve ontheemden. De bijbehorende begrotingswijziging is bijgevoegd in de bijlage.

Wanneer er extra kosten worden gemaakt voor leerlingenvervoer van nieuwkomers komen we in de decemberbijstelling met een aanvullend voorstel om deze kosten te dekken uit de bestemmingsreserve ontheemden.

Alternatieven

De Wolden kan ervoor kiezen om geen regionale taalschool te ondersteunen, maar het onderwijs te verzorgen op de manier zoals dat tot nu toe is gebeurd. Hierbij wordt uitgegaan van incidentele opvang van nieuwkomers maar de verwachting is dat we de komende jaren rekening dienen te houden met een structurele toestroom van

nieuwkomers. Aangezien de schoolbesturen in De Wolden hebben aangegeven dit niet te kunnen faciliteren/organiseren zijn we als gemeente aangewezen op de taalscholen in Hogeveen en Meppel.

Participatie

Het proces wordt begeleid door een ambtelijke werkgroep bestaande uit gemeente Meppel, Staphorst, Westerveld en De Wolden. De uitdagingen en de visie rondom de toekomst van het nieuwkomersonderwijs is gedeeld en besproken met de bestuurlijke portefeuillehouders onderwijs van de verschillende gemeenten en de bestuurders van het onderwijs zijnde Stichting Promes en VOMEIO.

Het betrekken en informeren van leerlingen en ouders wordt verzorgd vanuit het onderwijs.

Communicatie

Wanneer alle formaliteiten rond zijn zal er een persmoment georganiseerd worden om de bestuurlijke samenwerking feestelijk te markeren.

Bijlagen

Begrotingswijziging nummer 11.

Zuidwolde, 17-6-2024

Burgemeester en Wethouders van De Wolden,

Roelof Pieter Koning
gemeentesecretaris

Inge C.J. Nieuwenhuizen
burgemeester